

NÄKÖKULMA

NRO 6 (3)2019 KESÄKUU

”Kristittyjen tulee elää maailmassa mutta ei ’täytyä’ siitä. Laiva kelluu vedessä mutta jos vesi pääsee laivaan, se vajoaa pohjaan. Samoin kristityt voivat elää maailmassa mutta jos maailma valtaa heidät, he uppoavat”

-D.L. Moody (1837-1899)

Pääkirjoitus

Mitä Raamattu sanoo kristinuskon tulevaisuudesta Jeesuksen maanpäällisen elämän jälkeen? Luvataanko meille valtavia kansakuntien kääntymisiä ja suuria stadionit täyttäviä herätyksiä ennen Kristuksen paluuta, kuten Uusi Apostolinen Uskonpuhdistus- ja karismaattinen liike väittää, vaiko uskomusten sekavuutta ja sitä, että se ei koskaan ole eikä siitä koskaan tule maailmassa suosittua. Monen kristillisessä historiassa mainitun ns. "suuren herätyksen" jälkimainingeissa on havaittu, että herätyksen pysyvät tulokset jäivät aika vaatimattomiksi toiveisiin nähden. Näin esim. kuuluisa Walesin herätys 1800 -luvulla. Herätyksen keskushahmon, Evan Robertsin kerrotaan masentuneen pahasti tämän todettuaan. Meidän on siis vain hyväksyttävä Jumalan ilmoitus Matt.7:14, "mutta se portti on ahdas ja tie kaita, joka vie elämään, ja harvat ovat ne, jotka sen löytävät."

Ihmisen syntyisyys on syvällä ja niin hänessä kiinni oleva ominaisuus, että suuret massat eivät koskaan ole olleet todiste joukkojen aidosta kääntymisestä. Mutta Jumala tuntee omansa. Nöyrästi me kukin voimme Hänen edessään vain ihmetellä, kuinka olemme saaneet sen armon, että olemme Jumalan kanssa samaa mieltä täydellisestä kelvottomuudestamme ja pienuudestamme Hänen pyhyytensä edessä. Ainoastaan Kristuksen sovitustyön kautta olemme sovitetut Jumalan kanssa tästä kaikesta. Jumalan antamassa uskossa ihmisen ja ihmistoiminnan suuruus ja valta ei enää merkitse. Sillä ei ole asemaa, vaan ainoa valta ja suuruus on Kristuksen valta ja suuruus synnin yli. Ja siitä me kerskaamme, kuten Paavali sanoo Gal.6:14: "Mutta pois se minusta, että minä muusta kerskaisin kuin meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen rististä, jonka kautta maailma on ristiinnaulittu minulle, ja minä maailmalle!"

Se, joka lukee ymmärryksellä Raamattuaan ja näkee kuinka nopeasti kristillinen opetus ja toiminta on muuttunut entistä "laodikealaisempaan" suuntaan maailmanlaajuisesti, ei voi uskoa valtaviin aitoihin herätyksiin ennen Kristuksen tulemusta. Kaikki sotii

sitä vastaan, että monia nykyisiä, ihmistä korottavia "herätyksiä" ja karismaattisia TV- ja massakokoussaarnaajia ohjaisi Pyhä Henki, joka on Totuuden Henki. Jeesus Kristus on Totuus ja Pyhää Henkeä sanotaan Raamatussa myös Hänen Hengekseen. Sillä korostetaan Pyhän Hengen tehtävää tässä ihmisen ajassa. Joh. luvusta 16 käy hyvin ilmi, kuinka raamatunvastainen tämä Pyhää Henkeä korostava liike on. Jeesus sanoo Pyhästä Hengestä: "mitä hän puhuu, ei ole hänestä itsestään..." (13) ja "Hän on minut kirkastava, sillä hän ottaa minun omastani ja julistaa teille" (14). Pyhää Henkeä ei koskaan saa irroittaa yhden Jumalan kokonaisuudesta omaksi palvottavaksi ja etsittäväksi "jumalaksi", kuten nyt laajalti on tehty. Näin on avattu portti ekseytykselle, joka tekeytyy jopa "valkeuden enkeliksi", 2Kor.11:14.

Ilmestyskirjan luvuissa 2 ja 3 luemme Kristuksen kirjeistä seurakunnalleen. Monet tulkitsevat niiden tarkoittavan seurakunnan eri kausia historiassa. Kuinka hyvin viimeinen, Laodikean seurakunnalle osoitettu kirje, kuvaakaan aikamme karismaattista, mahtipontista julistusta. Ilm.3:17 "Sillä sinä sanot: Minä olen rikas, minä olen rikastunut enkä mitään tarvitse; etkä tiedä, että juuri sinä olet viheliäinen ja kurja ja köyhä ja sokea ja alaston." Omilleen Herramme sanoo, Fil.3:20-21 "Mutta meillä on yhdyskuntamme taivaissa, ja sieltä me myös odotamme Herraa Jeesusta Kristusta Vapahtajaksi, joka on muuttava meidän alennustilamme ruumiin kirkkautensa ruumiin kaltaiseksi sillä voimallaan, jolla hän myös voi tehdä kaikki itsellensä alamaiseksi." Kol.3:2 "Olkoon mielenne siihen, mikä ylhäällä on, älköön siihen, mikä on maan päällä."

Kansikuvan alaosassa: Joseph N. Carter, 1861, Copeland of South Shields -laivan haaksirikko

SISÄLLYSLUETTELO

- 2 Pääkirjoitus
- 4 Riittääkö Jeesus yksin?
- 7 Jumala on Pyhä - osa 5
- 9 Isä antaa Pyhän Hengen - osa 4
- 12 Voinko luottaa Raamattuun?
- 14 Vapauttaminen pahoista hengistä?
- 15 Jeesus -ilmestykset muslimimaailmassa
- 18 Älä mene pimeälle puolelle
- 19 Infoa: Tilaisuuksia. Lehden uusi tilausjakso

NÄKÖKULMA E (2)2019 (8) ISSN 2342-7949

Julkaisija: Kustannus Näkökulma julkaisut
s.posti nakokolma@nakokolma.info

Tilaukset: tilaus@nakokolma.info

Päätoimittaja: Juhani Aitomaa
Toimitusneuvosto: rov. Per-Olof Malk, evank.
Pauli Koskinen, ins. Jouko Nieminen, fil.tri Paavo
Suihkonen

Tilaushinnat:
Painettu lehti 26,50 eur. Hinta sisältää yhden
tilausjakson jonka aikana ilmestyy 6 numeroa.
Tilaaaja saa kaikki jakson aikana jo ilmestyneet
numerot vaikka tilaus tehtäisiin kesken jakson.

Lehti maksetaan OP:n tilille:
Kustannus Näkökulmajulkaisut:
FI53 5228 0320 0999 35

Julkaisu on itsenäinen osa Suomen
Evankeliumikoulun
(Evankeliumin opintoyhdistys ry, PL 17, 05831
Hyvinkää, sposti evank@evank.org)
yhteistyöverkostoa.

Lehti ilmestyy myös digitaalisena ja on
ladattavissa ISSUU julkaisualustalta. H. 3,50
e/nro. Lehden ilmestymisestä ilmoitetaan netissä
www.kristitynfoorumi.fi sekä
www.nakokolma.info sivustoilla.

Voimme myös lähettää pdf -version meille
ilmoitettuun spostiin maksun (3,50eur/nro)
saavuttua lehden tilille (tilinro vasemmalla).

Tilausohjeet ja kauppa ks. www.nakokolma.info

Painetun lehden yksittäisiä numeroita voi tilata
erikseen hintaan 4,00 eur +postim (toimitus jos
varastossa on). Suuremmat erät tarjouksen mukaan.

Riittääkö Jeesus yksin?

Jouko Nieminen

Jumalattoman vanhurskautus

Mielestäni eräs häkellyttävimpiä tekstejä koko Raamatussa on 3.Moos.13:1-13 (1-4): Herra puhui Moosekselle ja Aaronille sanoen: ”Jos jonkun ihoon tulee nystyrä tai ihottuma tai vaalea pilkku, niinkuin pitalitauti olisi tulemassa hänen ihoonsa, vietäköön hänet pappi Aaronin tai jonkun hänen poikansa, pappien, eteen. Ja jos pappi tarkastaessaan sairasta paikkaa ihossa huomaa, että karvat ovat muuttuneet valkoisiksi ja että se paikka näyttää muuta ihoa matalammalta, on se pitalitautia; ja niin pian kuin pappi on sen huomannut,

julistakoon hän tämän ihmisen saastaiseksi.” Sitten pappi sulkee potilaan odottamaan sitä, mihin suuntaan sairaus kehitty... Seitsemän päivän jälkeen pappi tarkastaa potilaan uudestaan ”ja jos pappi huomaa ihottuman levinneen ihossa, julistakoon pappi hänet saastaiseksi; se on pitalia. Samoin, jos pappi tarkastaessaan ihoa, huomaa siinä valkoisen nystyrän, jonka kohdalta karvat ovat

muuttuneet valkoisiksi, on hänen ihossaan jo vanha pitali, ja sen tähden pappi julistakoon hänet saastaiseksi alköönkä enää sulkeko häntä sisälle, sillä hän on saastainen.” Tähän asti ei tässä laissa ole mitään ihmeellistä. Kaikki on järjellistä ja loogista. Mutta luku jatkuu (12): ”Jos pitali puhkeaa ihossa, niin että se peittää sairaan koko ihon päästä jalkoihin asti, mihin pappi katsokoonkin, ja jos pappi tarkastaessaan huomaa pitalin peittävän koko ihon, niin julistakoon hän sairaan puhtaaksi; hän on kokonansa muuttunut valkoiseksi ja on puhdas.”

Jos minä olen syntinen, niin olen synnin tähden saastainen ja kadotettu. Mutta, jos minä olen niin syntinen, että minulla ei ole yhtään tervettä paikkaa, ja menen Jeesuksen luokse, niin Hän julistaa minut puhtaaksi. Muistan hyvin, kun luin tätä tekstiä aikoinaan, ja jäin pitkiin mietteisiin. Jos minä olen syntinen, niin olen saastainen ja kadotettu. Mutta, jos

minä olen niin syntinen, että olen täysin sairas ihminen, jumalaton ja kurja, toivoton synnintekijä, ilman yhtäkään tervettä paikkaa ja menen Jeesuksen luo, niin siellä minut julistetaan puhtaaksi! Olen kokonaan muuttunut valkoiseksi. Jumala näkee minut Kristuksen verellä pestynä puhtaana, ja lumivalkoisena!

Olen täysin syntyisairauden peitossa, mutta Jumala katsoo minut puhtaaksi! Hän asettaa syntisen ihmisen Kristukseen ja pukee Hänen valkeat vaatteensa, eli Hänen ansionsa minun päälleni. Mutta tämä tapahtuu siis vain, jos olen täysin saastainen, ilman yhtään tervettä paikkaa, eli täysin syntinen... Toisin sanoen:

laki on tappanut kaikki harhakuvitelmat omasta kelmollisuudestani. Jeesus yksin ja hänen lupauksensa Raamatun sanassa ovat ainoa todellinen turvani. Mutta, tämä Mooseksen kirjan kohta ei vielä lakkaa puhuttelemasta meitä. Se jatkuu, tekisi mieleni sanoa... pyhityksen puolelle. Jakeissa 14-15 puhutaan tästä puhtaaksi julistetusta täysin pitalin vallassa olevasta edelleen: Jos tämä armahdettu syntinen sitten alkaa parantua syntisyydestään ja tulla edes vähän terveemmäksi, tai paremmaksi kuin nuo kaikkein kurjimmat täysin sairaat, niin hän menettää koko lahjavanhurskauden ja Jeesuksen ansion. Heti, kun hänessä itsessään alkaa olla jotakin tervettä, on hän taas kokonaan saastainen!

Tämä tosiasia kannattaa painaa syvälle mieleen. Jumala ei anna syntejä anteeksi yksitellen, vaan Hän antaa anteeksi ihmisen koko syntisyyden ja saastaisuuden. Silloin armo on täydellinen ja koskee

koko elämää! Meillä on usein sellainen inhimillinen luulo, että Jumalan laki, ja varsinkin synty ja armo ovat jotenkin määrällisesti mitattavia asioita. Ja siksi meillä on taipumus edes yrittää tehdä hyviä tekoja, jotta me tällaisilla omilla töillä saisimme Jumalalta + merkintöjä omien syntiemme peittämiseen. Synty ja armo eivät ole mitattavissa. Me olemme joko kokonaan syntisiä tai kokonaan armahdettuja syntisiä! Synty ja armo ovat kuin Jumalan valtakunnan instituutio, pysyvä, muuttumaton hengellinen perustuslaki. Jos me emme ole kokonaan armon alla, me olemme kokonaan synnin alla ilman armoa. Armo luetaan sille, joka sydämessään kokee ja tunnustaa olevansa täysin syntinen ihminen, ja joka juuri siksi tarvitsee ja janoaa Jumalan armoa. Tämä ei kuitenkaan ole mikään vaatimus, vaan siihen kasvetaan silloin, kun meidän sydämässämme Kristus on kaikki kaikessa.

Pyhä Henki näyttää meille meidän syntimme, eli antaa meille synnintunnon. Synnintunto on Jumalan suuri lahja. Se on lahja, jonka avulla me pysymme kiinni armon evankeliumin tarpeessa. Tämä täydellinen synnintunto johtaa myös täydelliseen armon tuntoon. Synnintuntoa myös sielunvihollinen yrittää lietsoa selittäen, että näin suuri syntinen ei kelpaa Jumalalle! Totuus on täsmälleen päinvastainen: Juuri tällaisen ihmisen Jumala haluaa armahtaa.

Apostoli Paavalin omakohtainen todistus synnistä ja armosta

Tästä aiheesta apostoli Paavali opettaa omakohtaisesti Roomalaiskirjeessä ja esim. 2.Kor.12 luvussa. Tämä Paavalin kertomus on monille meistä hyvin hankala ymmärtää tai jopa vastaan ottaa. Room.7:14-18 Paavali kertoo itsestään seuraavasti: "Sillä me tiedämme, että laki on hengellinen, mutta minä olen lihallinen, myyty synnin alaisuuteen. Sillä minä en tunne omakseni sitä, mitä teen; sillä minä en toteuta sitä, mitä tahdon, vaan mitä minä vihaan, sitä minä teen. Mutta jos minä teen sitä, mitä en tahdo, niin minä myönnän, että laki on hyvä. Niin en nyt enää tee sitä minä, vaan synty, joka minussa asuu. Sillä minä tiedän, ettei minussa, se on minun lihassani, asu mitään hyvää."

Tästäkin voimme nähdä, että Paavali tuo esiin oman tilansa juuri sellaisena, kuin 3.Moos.13 sen esittäen: 100-prosenttisenä "pitalisena", siis syntisenä ilman yhtään tervettä paikkaa. (Tässä kohdin ajatellaan ja sanotaan nykyään helposti, että tällaisen syntisen ihmisen pitäisi vain tehdä parannus ja lakata syntiä tekemästä. Kyllä se onnistuu, jos vain tarpeeksi tahtoo). Mutta Paavali sanoo: Tahto minulla kyllä on, mutta voimaa hyvän toteuttamiseen ei... 2.Kor.12:7-9 kerrotaan Paavalin elämästä. Jotta hän ei tulisi ylpeäksi saamistaan erinomaisista ilmestyksistä, on hänen

lihaansa annettu pistävä piikki, saatanan enkeli, jolla on lupa rusikoida hänen lihaansa, jotta hän pysyisi nöyränä. Paavali sanoo: "Tämän tähden olen kolmesti rukoillut Herraa, että se erkanisi minusta. Ja hän (siis Jeesus) sanoi minulle: 'Minun armossani on sinulle kyllin; sillä minun voimani tulee täydelliseksi heikkoudessa'. Sentähden minä mieluummin kerskaan heikkoudestani, että Kristuksen voima asettuisi minuun asumaan.'" (Siis: minun oma heikkouteni on edellytys Kristuksen voimalle!)

Nyt kun tutkitaan tässä oikeastaan synnin ja armon paradoksia, niin ajatellaanpa nykyistä tilannetta Suomen kristittyjen keskeellä. Laajat piirit Suomen Siionissa eivät suvaitse tällaisia syntisiä kristittyjä, koska niiden elämästään näyttää puuttuvan juuri Jumalan voima! He taas etsivät Jumalan voiman vaikutuksia omasta itsestään ja ovat varsin tyytyväisen oloisia omaan hengellisyyteensä. Lisäksi he yrittävät noudattaa lakia sellaisissa asioissa, mitkä näkyvät ulospäin. He eivät koskaan ole ehkä tajunneet, että lain tehtävä olisi tappaa heidän oma voimansa, jotta Kristus itse saisi sijaa heidän sydämässään.

Toisenlainen Paavali sopii heidän hengelliseen elämäänsä. Sen Raamattu myös meille kertoo Paavalin menneisyydestä (Fil.3:3-7). Tässä Paavali kertoo selkeästi omasta menneisyydestään 30 vuoden takaa. (Fil.3:3-7) "Olen ollut lakiin nähden fariseus, intoon nähden seurakunnan vainooja, lain vanhurskauteen nähden nuhteeton. Ja sitten totuus: Mutta mikä minulle oli silloin (30 v sitten) voitto, sen minä olen Kristuksen tähden lukenut tappioksi." Nyt Paavali kirjoittaa siis selvästi siitä, minkälaisista hänen elämänsä oli ennen uskon tuloa. Hän kirjoittaa imperfektissä, eikä kuvaa tässä nykyisyyttään, (niin kuin usein väitetään), vaan aikaa ennen uskoontuloaan.

Paavali kertoo, kuinka hän on ollut 30 vuotta sitten yksi sen ajan parhaista teologeista. Hän on tehnyt täyttää totta yrittäessään kaikella tavalla miellyttää Jumalaa ja täyttää Jumalan käskyt. Ja hän teki sen paremmin ja täydellisemmin kuin kukaan meistä. Hän oli silloin vilpittömämpi ja antautuneempi uskova kuin meistä yksikään. Hän oli silloin myös antanut elämänsä Jumalan palvelemiseen, (sellaisena kuin hän sen ymmärsi). Lain vanhurskauteen nähden hän oli jopa nuhteeton! Hän paloi innosta saada puolustaa sitä uskoa, mikä oli hyvää ja oikeata. Siksi hän myös vainosi kristittyjä, jotka hänen ymmärryksensä mukaan olivat turmelemassa Israelin isien uskoa. Hänellä oli voimaa ja kykyä. Hän pystyi tekemään mitä tahtoi ja jätti tekemättä sen, mitä ei tahtonut. (30 v. myöhemmin hän taas sanoo päinvastoin: "sitä

hyvää, mitä minä tahdon, minä en tee, vaan sitä pahaa, mitä en tahdo, minä teen”.

Hänellä oli siis kaikkea sitä, mitä häneltä Room. 7:ssä juuri puuttui! Hän oli sen täydellinen vastakohta. (Ja sivumennen sanoen, minusta tuntuu, että tämä kuvaus Paavalista Fil.3:ssa on juuri sama, mikä on monen nykyaikaisen aktiivi- uskovan käsitys toimivasta uskosta). Mutta nyt myöhemmin hän sanoo, että se, mikä ennen oli voitto, se on roskaa Kristuksen tuntemisen rinnalla. Pelkkää tappiota ovat kaikki valta ja voima! (Jota tämän ajan apostolit siis tavoittelee yli kaiken). Mutta kun Paavali tuli uskoon, hänen uskonsa itseensä ja omaan uskoonsa koki täydellisen romahduksen. Ja hän oppi Jeesuksen seurassa näkemään, että hän itse ei koskaan enää tule muuttumaan paremmaksi... Hänen entinen elämänsä oli voittoisaa uskonelämää. Joka nyt olikin muuttunut tappioksi. Paavali oli muuttunut hyvästä ja kilvoittelevasta uskovasta fariseuksesta suureksi syntiseksi! Ja se johtui siitä, että hän oli kohdannut ristiinnaulitun Vapahtajan. Hänen oma elämänsä oli mennyt. Hän oli kuollut omiin synteihinsä ja siksi sanoo, että nyt ”en enää elä minä, vaan Kristus elää minussa...”

Pari sanaa pyhityksestä tämän ajan kristillisyydessä
Pelastus selitetään tänään usein siten, että kun jumalaton ihminen saa armon tulla Jeesuksen luo ja tulee uskoon, niin Jumala antaa koko menneisyyden anteeksi ja pesee ihmisen täysin puhtaaksi. Ja että kaikki tämä on (periaatteessa) vain armoa. Mutta mitä tämän jälkeen tapahtuu? Ensirakkauden ajan jälkeen aletaan puhua ns. pyhityksen tarpeesta. Ja tämän nykyaikainen käsitys on se, että vaikka menneisyys onkin saatu anteeksi, niin tästä eteenpäin oma vaellus on (enemmän tai vähemmän) yhteistyötä Jumalan ja ihmisen välillä. Tämä hengellinen yhteistyö tähtää muuttumiseen, jossa Jumala muuttaa meidät paremmiksi ihmisiksi.

Tosiasia kuitenkin on, että ihmisen ja Jumalan välisessä suhteessa Jumala on ainoa, joka toimii. Jokainen ihminen, joka yrittää pienentää sitä suunnattoman suurta ja syvää välimatkaa, joka on Jumalan ja ihmisen välillä, eksyytää varmasti itsensä. Sanotaan, että me voimme olla tosin pelastuneet armosta, mutta pelkästä armosta ei kukaan enää pyhity! Siihen tarvitaan omaa kilvoitusta, omaa taistelua, jatkuvaa parannuksen tekoa, yhä uusia ja syvempiä tunteellisia antautumisia, omaa päättävyyttä ja kaikki ihmisen oman voiman likoon laittamiset... Ja lisäksi vaaditaan osallistumista seurakunnan työntekoon, evankelioimiseen,

todistamiseen, kymmenysten maksamiseen jne. Kuulostaa kristilliseltä? Vai mitä?

Raamattukin sanoo: ”Pyrkikää pyhitykseen, sillä ilman sitä ei kukaan ole näkevä Herraa!” Ja niin me sitten pyrimme pyhittymään, mikä tarkoittaa muuttumista paremmiksi. Tämäkin kuulostaa edelleen kristilliseltä. Särön tähän ajatteluun tuo kuitenkin esim. juuri Paavalin todistus Room. 7. luvussa. Se opetus on oikeastaan eräs vaikeimmista tienviitoista koko kristityn elämässä. Ellei jopa vaikein. Paavali ei kuitenkaan ollut omassa elämässään muuttunut paremmaksi, vaan omassa tietoisuudessaan pahemmaksi! Eikö hän siis ollutkaan pyhittynyt? (Siksi hänen opetuksensa tästä aiheesta ohitetaan myös liian usein olan kohautuksella.) Parhaimmillaan tai pahimmillaan tämä ihmisen pyhitystarve (ehkä voisi sanoa paremmin ”hengellistymisen tarve”) johtaa nykyään siihen, että uskova ei koe olevansa enää kovinkaan syntinen, vaan hänessä alkaa olla paljon hyvääkin. Ja että hän alkaa hallita omaa minäänsä ja omaa luontoansa ja muuttuu vähitellen paremmaksi, pyhemmäksi. Eli, ero Pyhän Jumalan ja syntisen ihmisen välillä siis pienenee!

Tämä ei kuitenkaan todellisuudessa johdu siitä, että ihminen olisi täynnä PH:ä vaan siitä, että ihminen ei halua tiedostaa omaa turmelustaan. Koska ei uskalla tai tahdo jäädä pelkästään armon evankeliumin varaan. Ja silloin hän kieltäytyy PH:n tärkeimmästä työstä, mikä on näyttää ihmiselle hänen syntisyytensä syvyys ja Kristuksen vanhurskaus. Tie Jumalan valtakunnassa on aina ihmisen pienenemisen ja Kristuksen suurenemisen tie. Kasvu tapahtuu usein elämässä koettavien, raastavien kriisien kautta. Jumalan valtakunnan tienviittoina toimivat usein myös monenlaiset syvät ahdistukset, Jumalan hylkäämisen kokemukset ja täydellisen avuttomuuden tilaan joutumiset. Tällaiset tilanteet eivät meitä tietenkään miellytä. Mutta, niin kuin apostolien teoissa sanotaan: ”Monen ahdistuksen kautta kulkee tie Jumalan valtakuntaan”.

Matt. 7:13

Jumala on Pyhä

Paavo Suihkonen

Osa 5

Kotimaa -lehdessä oli 21.1.2005 Olli-Pekka Vainion artikkeli, jonka otsikko oli ”Onko olemassa luterilaista etiikkaa?” Artikkelissa Vainio referoi Reinhold Hutterin teosta *Bound to be free* (Eerdmans 2004). Hutter ”haastaa teologit lukemaan Lutheria uudella tavalla”. Yleisesti on korostettu, että Lutherin mukaan Jumalan ilmoitus koskee vain oppia mutta ei etiikkaa. Hutter toteaa: ”Eettisiä malleja, joissa käytetään raamattuperusteluja, on tavattu kutsua ’reformoiduksi etiikaksi’.” Hän osoittaa, että luterilaiseen etiikkaan on vaikuttanut paljon Immanuel Kantin ajattelu. Kant korosti järjen kaikkivoipaisuutta ja jätti Raamatun ”eettisen pohdinnan ulkopuolelle”. Hutterin mukaan ”kantilaisessa luterilaisuudessa” on hylätty lain myönteinen käyttö ja ”pelätään jatkuvasti lakihenkisyyttä ja omavanhurskautta”. Hutter kyselee, ”onko luterilaisuus alkanut yhä enemmän muistuttaa antinomismia, lain kieltämistä opettanutta 1500-luvun lahkoa, jonka näkemyksiä Luther piti hurmahenkisyytenä”. Vainio toteaa artikkelinsa lopussa: ”Hutterin teosta voidaan pitää erittäin merkittävänä. Hän auttaa näkemään ja kyseenalaistamaan niitä taustaoletuksia, joiden varaan luterilaista etiikkaa on pitkään rakennettu. Hän myös nostaa esiin sivuun jääneitä Lutherin ajattelun juonteita. Näistä tärkein on kysymys Jumalan laista kristityn rakkauden kohteena.”

Ns. lundilaisuus on saanut nimensä Lundin yliopistossa harjoitetusta teologisesta tutkimuksesta. Suomeen lundilaisuuden näkemykset tulivat teologisten tutkimusten, mutta ennen muuta Lundissa opiskelleiden teologioiden (esim. Lauri Haikola, Aarne Siirala), välityksellä. Lundilaisuus korosti mm. sitä, että yksilöllinen pelastuskilvoitus on itsekästä onnen tavoittelua, eudaimonismia. Pietismiä ja yleensä herätyskristillisyyttä ruvettiin vieroksumaan. Lundilaiset teologit korostivat kantilaisittain järjen käyttöä ja etiikkaa, erityisesti kristityn kutsumusta. Osmo Tiililän mukaan lundilaisuus, samoin kuin sen edeltäjä ritschililäisyys, korosti ”Jumalan rakkautta tavalla, joka antaa aiheen kysyä, jääkö Jumalan pyhyys ja vanhurskaus tarpeellista huomiota vaille”. (Lundilaisuutta on käsitelty mm. teoksissa Timo Junkkaala, Osmo Tiililä -protestantti s. 344-347; Juha Seppo, Teologinen Aikakauskirja 5/1997).

Lundilaisuus on vaikuttanut ilmeisesti varsin syvästi Suomessa kirkollisuuteen ja myös herätysliikkeisiin. Herätysliikkeiden tutkija teol. tri Jouko Talonen toteaa *Perusta-lehdessä* (5/2003) arvioidessaan Viljo Remeksen Paavo Ruotsalaisesta kirjoittamaa elämäkerta-teosta: ”Herännäisyyden pitkän linjan kehityskaari körttipietismistä Lapuanliikkeen kautta körttihanismin olisi perusteellisen kirkko-, teologia- ja aatehistoriallisen selvityksen ansaitseva tutkimuskohde.” Edesmennyt teologi Simo Kiviranta tarkastelee eräässä artikkelissaan (Mitä on saarnata kokonaista Jumalan sanaa? Kotimatalla 1992) yhtä tekijää, joka on vaikuttanut nykyjulistuksen sisältöön. Kivirannan mukaan Lutherin teosta Sidottu ratkaisuväliltä (suom. 1952) osa teologeista alkoi lukea ”oudosti”: ”Kun kerran Luther opettaa ihmisen pelastumisessa Jumalan Kaikkivaikuttavuutta, silloin on ihan tarpeetonta ja väärin saarnata parannusta, puhua herätyksestä tai kiinnittää huomiota henkilökohtaisen pelastuksen vastaanottamiseen” (Kotimatalla 1992 s. 144).

Johdonmukainen seuraus Raamatun auktoriteetin kieltämisestä ja Jumalan pyhän tahdon ylenkatsomisesta on Kristuksen merkityksen turhentaminen. On vaikea kuvitella Raamatun valossa pahempaa Jumalan pyhyiden loukkausta kuin se, että turhennetaan koko Raamatun ja kristillisen uskon keskeisin asia: Jumalan Pojan ihmiseksi tulo ja hänen hirvittävä kuolemansa maailman syntien vuoksi ja nouseminen ylös kuolleista. Jeesus sanoo Totuuden Hengestä eli Pyhästä Hengestä, että hän paljastaa synnin, johdattaa tuntemaan koko totuuden ja kirkastaa Kristuksen (Joh.16:8-14). On tuhoisaa, jos kristillisestä sanomasta riisutaan lain lisäksi myös armo. Totuuden Henki ei yhdy sellaiseen sanomaan eikä anna sille siunaustaan. On armotonta, jos syntejään katuva ja Jumalan pyhyiden edessä vapiseva ihmisen ei saa kuulla sanomaa siitä, että Kristus on täysin maksanut hänen syntivelkansa ja antaa hänelle kaikki synnit anteeksi.

Armo ei sinänsä ole hulluutta ihmisten mielestä, sillä ihmisjärjen muotoilema oppi perustuu siihen ajatukseen, että Jumala on ikään kuin velvollinen armahtamaan ihmisen ilman muuta, koska ihmisjärki ei ymmärrä Jumalan ehdotonta pyhyttä. Hulluutta on sen sijaan ”puhe rististä” (1.Kor.1:18) eli se, että Jumala armahtaa ihmisen vain sillä perusteella, että Kristus on vuodattanut verensä meidän syntiemme vuoksi. Nykyteologiassa saatetaan korostaa, ettei

esimerkiksi Paavali pidä puhetta Jeesuksen uhrikuolemasta ja sovituksesta keskeisenä asiana. Tavallinen raamatunlukija hämmästyä tällaista väitettä, kun hän lukee vaikkapa 1. Korinttilaiskirjeen 15. luvun alkua: "Ennen muuta annoin teille tiedoksi tämän, minkä itse olin saanut vastaanottaa: – Kristus kuoli meidän syntiemme vuoksi, niin kuin oli kirjoitettu, hänet haudattiin, hänet herätettiin kuolleista kolmantena päivänä, niin kuin oli kirjoitettu - -" (1.Kor.15:3,4). Galatalaiskirjeen 1. luvussa Paavali puhuu Kristuksesta, "joka uhrasi itsensä meidän syntiemme tähden pelastaakseen meidät nykyisestä pahasta maailmasta, niin kuin oli Jumalan, meidän Isämme tahto" (Gal. 1:3,4). Paavalin julistuksen ydin on "puhe rististä" (1.Kor.1:18).

Uuden testamentin kirjeiden vastaanottajat olivat tulleet kristityiksi, kun he olivat kuulleet ja vastaanottaneet evankeliumin. Korinttilaisille Paavali kirjoittaa: "Minähän teidät olen evankeliumia julistamalla synnyttänyt Kristukseen Jeesukseen uskoviiksi" 1.Kor.4:15). Evankeliumin sisältönä taas on Kristuksen kuolema ja ylösnousemus ihmisten syntien vuoksi, niin kuin Paavali hyvin painokkaasti sanoo saman kirjeen 15. luvun alussa. Tämä sanoma oli johtanut heidät Kristuksen yhteyteen, esim. Efesolaiskirjeessä sanotaan: " - - he (= muihin kansoihin kuuluvat, "pakanat") ovat saman ruumiin jäseniä ja heitä koskee nyt sama lupaus, kun evankeliumi on johtanut heidät Kristuksen yhteyteen" (Ef.3:6). Paavalin mukaan "Kristus on kuollut puolestamme, jotta saisimme elää yhdessä hänen kanssaan, olimmepa valveilla tai kuolemanunessa" (1.Tess.5:10).

Voimme siis edelleen uskoa siihen, mitä Paavali kirjoittaa roomalaisille: "Tämä Jumalan vanhurskaus tulee uskosta Jeesukseen Kristukseen, ja sen saavat omakseen kaikki, jotka uskovat. Kaikki ovat samassa asemassa, sillä kaikki ovat tehneet syntiä ja ovat vailla Jumalan kirkkautta mutta saavat hänen armostaan lahjaksi vanhurskauden, koska Kristus Jeesus on lunastanut heidät vapaiksi. Hänet Jumala on asettanut sovitusuhriksi, hänen verensä tuo sovituksen uskossa vastaanotettavaksi. Näin Jumala on osoittanut vanhurskautensa." (Room.3:22-25.)

Jos Jumalan pyhyys kielletään ja Kristuksen sovitustyö turhennetaan, silloin kristillisen julistuksen sisällöksi tulee jonkinlainen yleisuskonnollisuus, antinomismi eli lain kieltäminen tai moralismi: ihmisiä kehoitetaan olemaan ystävällisiä ja rakastavia toisiaan kohtaan, huolehtimaan köyhistä ja sorretuista – mutta kaikki tämä omin voimin. Simo Kiviranta on analysoinut erittäin ansiokkaalla tavalla yleisuskonnollisuutta

(Puhe evankeliumijuhlassa Hyvinkäällä 1984). Hän osoittaa, että ihminen ei voi päästä yleisuskonnollisuuden pohjalta "kasvamaan oikeaan Jumalan tuntemiseen. Se Jumalan palvonta, jonka ihminen itse kehittää, on aina sydämen kiinnittämistä epäjumalaan". Kiviranta toteaa yleisuskonnollisuuden olevan pohjimmiltaan aina lain uskontoa. Hän kuvaa tällaisen uskonnon syntyvän siten, että ensin Jumalan laki lievennetään ihmiskäskyiksi, jotka ovat vallitsevan käytännön mukaisia. Ihmiset voivat näin ajatella olevansa mitan täyttäviä lähimmäistensä edessä, ja näin myös "luonnollisen ihmisen uskonnollisuuden tarve tulee tyydytetyksi".

Kiviranta osoittaa myös, että kun Jumalan pyhä tahto suhteellistetaan, samalla suhteellistetaan myös evankeliumi. Kirkon katsotaan noudattavan evankeliumia, kun se on hyvin "salliva ja joustava". "Juuri lain hengellisen käytön laiminlyöminen julistuksessa on kenties näkyvin oire yleisuskonnollisuuden ohjaavasta otteesta kirkon toimintaan. Mutta jos hylkäämme lain, silloin evankeliumistakin tulee ajopuu ihmisuskonnollisuuden koskenkuohuissa." Kiviranta pukee sanoiksi sen, mitä monet nykykristillisyyden tilasta huolestuneet ovat pohtineet. Hänen tasapainoinen ja samalla terävä analyysinsä paljastaa, mihin yleisuskonnollisuus johtaa: "Yleisuskonnollisuus johtaa tekojen vankilaan. Ihmiselle annetaan näennäisesti liikkumatilaa, mutta häntä ei ohjata vankilasta ulos. Evankeliumista tulee vain tyhjä nimitys, jossa ei ole todellista voimaa auttaa ihmisiä. Yleisuskonnollisuuden piirissä ihmiset kyllä tuntevat lain, kuten kaikki ihmiset. Mutta koska he eivät tunne lain jumalallista virkaa ja voimaa, he pysyvät kiinni laissa eikä evankeliumi kelpaa heille."

Jatkuu

